

‘Dat ik geen armen heb is bijzaak’

Om eten en drinken mee naar buiten of boven te kunnen nemen ontwierp Sander een schouderdienblad.

De 49-jarige Sander Gangabisoensingh uit Heerenveen kan meer met zijn voeten dan menigeen met zijn handen kan. Zijn doorzettingsvermogen is een inspiratie voor anderen. 'Ik weet mensen omver te blazen met mijn verhaal.'

TEKST JOSÉ HULSING
FOTO'S NIELS DE VRIES

Hoe begroet je iemand zonder armen? Op weg naar de voordeur van Sander Gangabisoensingh is deze gedachte er opeens. Een zorg om niks, zo blijkt al snel. In de hal van zijn woning houdt de 49-jarige Heerenveener het deze keer bij oogcontact en een kort knikje ter kennismaking. Hij had evengoed z'n been in de lucht kunnen steken om een voet te geven. Dat doet ie wel eens „als de situatie het toelaat”.

Schoenen blijven achter in de hal zodat gasten geen viezigheid van buiten mee naar binnen lopen. Er staan slofjes of slippers klaar, maar echt nodig zijn die niet: sinds vorig jaar ligt er vloerverwarming in de woning. „Ik geniet echt van deze investering”, zegt Sander, die thuis het liefst op blote voeten loopt. Wel zo makkelijk, want hij gebruikt zijn voeten ook als handen, zijn tenen ook als vingers.

Op zijn in hoogte verstelbare stoel zet de vrijezelle Sander twee koffie in de keuken. De kopjes pakt hij met zijn grote en tweede teen aan hun oortjes vast en zet ze op zijn *food-transporter*. Dit verrijdbare tafeltje met zwenkwielen liet hij ruim 25 geleden maken om eten en drinken te kunnen verplaatsen naar de woonkamer. Voor die tijd deed hij dit met een bureaustoel.

„Ik denk áltijd in oplossingen”, zegt Sander als hij het wagentje de huiskamer in rijdt en met een soepele beweging de bakjes koffie op de salontafel zet. Hij heeft een ochtend vrij van zijn werk bij HP Computing, waarvoor hij vanuit huis bij de technische helpdesk werkt. Naast de bank staat zijn bureau met beeldscherm, eronder een heel laag tafeltje met een gewone muis en dito toetsenbord. Die bedient hij met z'n kleinste en grootste teen.

REPARATEUR KOFFIEAUTOMATEN

Aan de andere kant van de bank staat een trits koffiemachines. Sander heeft een tweede baan aan het schoonmaken en repareren van deze apparaten. „Hier ben ik als hobby mee begonnen. Ik had op Youtube opgezocht hoe ik het onderhoud van mijn eigen Jura-machine kon doen. Ik vond dit zulk leuk werk, dat ik via Marktplaats oude machines kocht om op te knappen.”

Tegenwoordig pielt hij met een pincet, een schroevendraaier en een kwastje ook aan de bonenautomaten van anderen. Als de klant binnen een straal van 30 kilometer rond Heerenveen woont, komt hij het apparaat zelf halen op zijn ligfiets met schouderbesturing.

Sander weet niet beter of hij heeft geen armen. Hij is zo geboren, wat zeer zeldzaam is en geen erfelijke of medische oorzaak heeft. Zijn ouders in het arme Suriname wisten zich

destijds geen raad met zo'n baby. „Omdat ze geen kansrijke toekomst voor me zagen, hebben ze me afgestaan.” Via de William Schrikker Stichting, een pleegzorginstelling die onder meer is gericht op kinderen met een beperking, kwam Sander terecht in Nederland.

Zijn voormalig pleegvader werkte bij het JKF Kinderfonds, destijds nog de Johanna Stichting geheten, dat zich inzet voor het verbeteren van de kwaliteit van leven van kinderen en jongeren met een lichamelijke beperking. In het weekend nam hij Sander vaak mee naar zijn gezin in Didam, een dorp in de Gelderse regio Liemers. „Altijd drama natuurlijk als ik dan na het weekend weer naar het tehuis in Arnhem moest.”

TASJE OM DE NEK

Uiteindelijk werd Sander definitief opgenomen door zijn pleegouders, die al een adoptie dochter hadden. „Onze pleegvader heeft ons op jonge leeftijd verlaten, maar inmiddels heb ik alweer twintig jaar een goed en fijn contact met hem. Mijn pleegmoeder bleef achter met twee kinderen. Dat was geen gemakkelijke situatie. Toen wij een jaar of 8 waren kregen we er nog een zusje bij.”

Het is volgens Sander aan zijn pleegmoeder te danken dat hij zo mondig, zelfstandig en oplossingsgericht is. „Ze stuurde me op jonge leeftijd al met een linnen tasje om de nek naar de supermarkt en leerde me om alles altijd eerst zelf te proberen. Ze leerde me ook om wél om hulp te vragen als ik het echt nodig had. Aan- en uitkleden kon ik bijvoorbeeld lange tijd niet zelf. Thuis hielpen mijn pleegmoeder en mijn zussen hiermee, op school deden vriendjes dat.”

Hij zat op een gewone basisschool en deed overal aan mee. „Schrijven, knutselen, rekenen, ik deed het gewoon, maar dan met mijn voeten. Net als knikkeren op het schoolplein. Zwemmen, ook daar heb je helemaal geen armen voor nodig. Mijn hobby was met technisch lego spelen, ondanks al die kleine steentjes en blokjes. Ik ging op zeilkamp, zat op scouting en op voetbal, waar ik natuurlijk nooit *hands* heb gemaakt.” Hij grinnikt. „Ja, die grap maak ik vaker.”

FAMILIE UIT SURINAME

De Heerenveener was een jaar of 6, 7 toen zijn moeder, vijf broers en twee zussen uit Suriname overkwamen naar Nederland. Zijn vader was al overleden. Via de pleegzorgvereniging zocht de familie contact. „Dan komt er bezoek en word je verteld dat die vreemde mevrouw jouw moeder is.” Sinds die tijd was er regelmatig contact. Nog steeds bezoekt Sander zijn familie zo nu en dan. „Communicatie met mijn moeder gaat moeizaam vanwege de taalbarrière en haar slechte gehoor. Ze begrijpt niet altijd wat ik vertel en waar ik zoal mee bezig ben.”

Hij haalt z'n schouders op. „Ik zou het heel erg kunnen vinden dat ik ben afgestaan. Maar ik ben goed terechtgekomen. Als ik in Suriname was gebleven was ik nooit zo zelfstandig geworden, dan had mijn oudste zus me bij wijze van spreken nog eten gevoerd. Nu kan ik de dingen beter met mijn voeten dan mijn broers met hun handen: koken, taarten bakken, apparaten repareren.”

Na de basisschool ging Sander naar de mavo in het dorp, op loopafstand van huis. Een >>

Sander koopt nooit een kant-en-klaarpakket, maar snijdt alle groente zelf.

Met z'n tenen peutert Sander de verpakking van een chocolaatje.

Bakje koffie zetten.

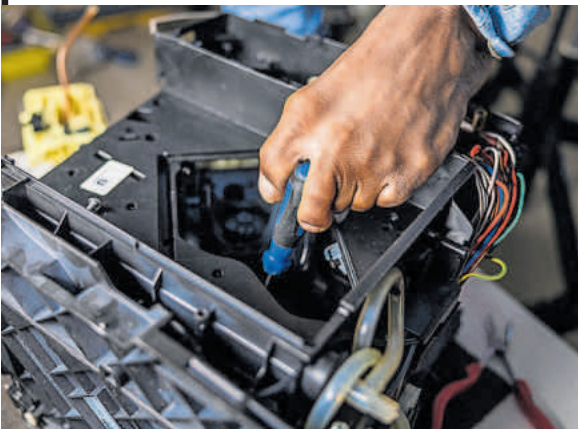

Op de ligfiets met schouderbesturing.

Aankleden gaat met een handig medisch hulpmiddel: de aankleedboom.

Sander repareert luxe koffiemachines als hobby.

Ik was in Suriname nooit zo zelfstandig geworden

speciale lessenaar met schuin bureaublad verhuisde mee van lokaal naar lokaal en Sander had een dubbele set boeken zodat hij die niet van huis naar school en weer terug hoefde te slepen. Ook met gym deed hij altijd gewoon mee, al dan niet met een geïmproviseerde oefening.

GRAFISCHE OPLEIDING

Ondertussen droomde hij van een carrière als horloge- en sieradenmaker, maar dat beroep bleek onuitvoerbaar voor hem. „Dat leek toen te veel priegelwerk. Ik kon met mijn voeten niet dicht genoeg bij mijn ogen komen.”

‘Met computers werken’ vond hij een mooi alternatief. Sander wilde naar de grafische opleiding van Werkenrode in Groesbeek, een school voor voorgezet speciaal onderwijs aan leerlingen met lichamelijke beperkingen. Mooi in de buurt.

„Ik moest eerst nog 18 worden voordat ik zou kunnen worden toegelaten. Na een jaar kwam de grote klap. Ze zeiden het niet met zoveel woorden, maar het kwam erop neer dat ze mijn kansen op de arbeidsmarkt te klein vonden om aan de opleiding te mogen beginnen. Ze zagen het niet zitten met me. Als je zo iets hoort, kun je drie dingen doen. Optie één: je hebt recht op een uitkering, dus je gaat lekker gamen. Optie twee: je gaat een andere studie doen, dus geen grafische opleiding. Optie drie: je blijft bij je keuze en gaat op zoek naar een onderwijsinstelling waar ze je wel willen hebben.”

En zo kwam Sander dus bij de Grafische Beroepsopleiding Lyndensteyn in Beetsterzwaag terecht, ook een school voor speciaal

onderwijs aan leerlingen met een lichamelijke beperking. Met een bus vol spullen arriveerde hij hier in 1993, ver van huis, zijn pleeggezin en zijn vrienden. „Ook de leraren op Lyndensteyn moesten wel even schakelen toen ze me zagen. Er werd een tafeltje met toetsenbord en muis bij gepakt, zodat ik kon demonstreren wat ik kon. Dat ben ik ondertussen wel gewend: ik moet het eerst altijd even laten zien. Het tegendeel bewijzen. Mensen overtuigen van mijn overwinningkracht.”

AANKLEEDBOOM

Voor het aan- en uitkleden werd Sander in Beetsterzwaag afhankelijk van de thuiszorg die hem op vaste tijden kwam helpen. „Moest je om half negen op school zijn, stond je weer te wachten. Ik dacht echt: jongens, dit gaan we toch niet mijn hele leven doen?” Hij had ervoor kunnen kiezen om voortaan in joggingspak door het leven te gaan, maar daar is hij de man niet naar. „Ik ga graag netjes gekleed: een mooie spijkerbroek, bloesje erop.” Gelukkig werd hij al vrij snel door een kennis op een handig medisch hulpmiddel gewezen: de aankleedboom.

Sindsdien gaat het aankleden zo: eerst legt Sander met zijn tenen een van zijn blousejes op het bed. Van elk exemplaar heeft hij de mouwen keurig laten wegwerken door een coupeuse. Handig steekt hij z'n hoofd in het textiel, gaat staan en laat de stof wiebelend met zijn lijf naar beneden zakken. Dan pakt hij met zijn tenen een broek uit de kast en legt deze op de grond. Zittend op het bed plaatst hij het kledingstuk met een haak in zijn mond netjes voor zich neer. Vervolgens stapt hij met z'n benen in de beide pijpen en wiebelt de broek naar boven, het laatste stukje trekt hij de broek met zijn mondhaak aan de lusjes omhoog.

Dan is het tijd voor de aankleedboom. Hier zit een grote stang aan waarmee hij de blouse in z'n broek stopt, een veer waarmee hij het knoopsgat over de knoop trekt en een penntje waarmee hij zijn rits nog even dicht doet. Sluitstuk is de riem, die hij vastgespt met de mondhaak.

Het stangensysteem aan de muur maakte hem op z'n 19de eindelijk zelfstandig. Later verzon Sander nog een mobiele versie van de 'boom'. Hij liet het apparaat op een zuignap van een glasdrager monteren. Inmiddels draagt hij, als hij onderweg is, een variant van de aankleedhulp bij zich met onderdelen die ingeklapt kunnen worden, waardoor hij deze niet steeds weer los en vast hoeft te schroeven. „Dit is een uitvinding waar ik echt heel flexibel van ben geworden.”

DRUKKERIJ

Eenmaal klaar met z'n grafische opleiding schreef Sander een hele hoop sollicitatiebrieven. „Je wilt graag aan het werk, maar je hebt geen armen en geen ervaring.” Drukkerij Wiersma in Sneek durfde het wel aan. Hier werd de 24-jarige dtp'er verantwoordelijk voor het bewerken en opmaken van drukwerk, van geboortekaartjes tot brochures. „Inmiddels heb ik een dusdanige cv dat het niet eens meer opvalt dat ik geen armen heb. Bij sollicitaties zeg ik altijd wel: ik haal geen koffie voor de collega's.”

Voor zijn eerste baan verhuisde hij naar zijn huidige woning in Heerenveen, lekker dicht bij het station. Met een batterij aan bestaande en

zelfbedachte snuffes voor in en om het huis heeft hij z'n leven gemakkelijker gemaakt: automatische verlichting, een elektrisch deurslot, een robotzuiger, een elektrisch bidet, een verlaagde barbecue, een automatisch watervulstelsysteem voor de ingebouwde koffiemachine, een bladblazer met voetbediening, een schouderdienblad om eten en drinken naar boven of buiten te brengen.

„Je hebt zelf in de hand hoe je je leven leidt”, zegt hij met een schalkse blik. Ook deze zin komt vaker uit zijn mond. „Als ik ergens tegenaan loop, bedenk ik altijd een oplossing. Dat is standaard mijn *mindset*. Ik hou van een uitdaging. Als ik *brownies* bak, koop ik geen kant-en-klaar pakket, maar weeg ik alle ingrediënten afzonderlijk af. Piepers schillen? Ik druk ze op een vork en ga er met een dunschiller langs. Is de stofzuiger stuk? Een ander zegt 'weg ermee, ik koop wel een nieuwe', maar ik haal die stofzuiger uit elkaar en repareer 'm.”

Natuurlijk zijn er momenten waarop hij iemands handen even nodig heeft. In de supermarkt bijvoorbeeld, al is boodschappen doen wel gemakkelijker geworden sinds de invoering van contactloos betalen. „Ik loop niet met een karretje, maar met een weekentas om mijn nek door de winkel. Er is altijd wel iemand die een product voor mij wil pakken als het me zelf niet lukt. Bij de kassa halen ze alle spullen voor mij uit de tas. Altijd staat er wel iemand achter je die zegt: 'Ik zou het niet kunnen zonder armen'. Dan denk ik, en soms zeg ik het ook: 'Nee hè hè, gelukkig hoef jij dat ook niet te doen'.”

De verrassende gesprekjes in de winkel zijn de reden dat Sander z'n boodschappen niet laat bezorgen. „Een kind dat roept: 'Kijk, een meneer met zonder armen'. Vroeger was ik een schap omgelopen, nu zeg ik: 'Dat heb je goed gezien'. Het is logisch dat er vragen komen over mijn ontbrekende armen, maar ik probeer een gesprek zo'n draai te geven dat het accent komt te liggen op de persoon, op wie ik ben: ondernemend, creatief en vindingrijk. Dat ik geen armen heb is bijzaak.”

VRIJGEZEL

Hoewel hij gelukkig is in z'n eentje - „ik heb alle tijd en beslissingen aan mezelf” - zou Sander best wel een relatie willen. In 2013 deed hij mee aan het televisieprogramma *The (Un)dateables*, waarin vrijgezellens met een aandoe-ning gevolgd werden in hun zoektocht naar de liefde. Het werd geen succes. „Soms denk ik wel eens: wat zou nou de reden zijn dat ik nog alleen ben? Is er een drempel omdat ik geen armen heb? Maar er zijn genoeg mensen met een beperking die wel een relatie hebben. Het is er tot nu toe niet van gekomen, daar hou ik het maar op.”

Sinds 2019 deelt Sander zijn belevenissen via zijn website sanderzonderarmen.nl. Ook plaatst hij zo nu en dan filmpjes op zijn YouTube-kanaal Gangastyle en geeft hij sinds kort gastlessen en presentaties. Hij was al op een aantal mbo-scholen van Firda. „Je verhaal delen voor een klas is zoveel mooier dan dat iemand aan de andere kant van de wereld jouw filmpje leuk vindt. De vragen die je krijgt van de jeugd...”

Lachend: „Hoe eet je een Big Mac? Niet, want daar heb je drie handen voor nodig. Hoe drink je bier? In een glas op pootjes. En hoe gaat dat dan met seks? Dan kijkt de leraar de andere kant op, maar het is logisch dat ze het vragen.”

Zijn boodschap is 'omarm het leven' en die wil hij graag verder verspreiden, voor groepen, aan talkshowtafels, in een documentaire of een podcast. „Ik weet mensen omver te blazen met mijn verhaal en wil daarmee een inspiratie zijn voor anderen. Denk niet te snel dat je iets niet kunt. Ga het gewoon doen, kijk maar hoe het uitpakt.”

Aan het werk als reparateur van koffiemachines.